

Lärarmaterial

Tillsammans i rymden

SEPT/OKT 2026

Välkommen till Göteborgs Konserthus och Göteborgs Symfoniker.
Så här kan du förbereda dig och din klass inför ditt besök.

Innehåll	
Inför besöket	3
Ordlista	4
Prata om klassisk musik	6
Prata efteråt	6
Klassiker och aktualitet	6
Skapa själv	6
Fördjupning	6
Fakta om konserten Tillsammans i rymden	7
Medverkande	7
Nyckelord och begrepp från berättelsen	8
Musiken	9
Möt upphovspersonen: Gustav Holst	9
Vi som jobbat med konserten	10

Inför besöket

Var ligger Göteborgs Konserthus?

Konserthuset ligger på höger sida av Götaplatsen.
Närmaste hållplatser är Götaplatsen (buss), Berzeliigatan eller Valand.

Behöver jag komma i tid?

Vi rekommenderar att du kommer till Konserthuset senast 15 minuter innan konserten startar. Då har du god tid vid inpasseringen, hinner hänga av dig ytterkläderna i garderoben och hitta till din plats.

Hur gör jag med mobilen?

Du får ta med den men stänga av den.

Måste jag hänga av mig jackan?

Ytterkläder kan du lämna i våra garderobshallar, där finns det obemannad kostnadsfri garderob. Det finns ett fåtal förvaringsskåp.

Om jag behöver gå ut under föreställningen, hur fungerar det?

Lärarna hjälper eleverna i salen, men fråga personalen om du behöver hjälp.

Är det högt ljud?

Ibland kan en symfoniorkester låta väldigt starkt, ibland supersvagt! Salen är byggd så att ljudet ska höras så bra som möjligt utan högtalare. Även prat hörs väldigt väl. Det finns öronproppar hos personalen om du behöver.

Tillgänglighet

Rullstolsramp finns vid dörren på Stenhammarsgatan, runt hörnet från Götaplatsen. Hiss finns till konsertlokalen en trappa upp. I konsertlokalen finns fyra rullstolsplatser samt hörselslinga (IR).

Var finns toaletterna?

I garderobshallen finns de på båda sidor om den stora marmortrappan. Anpassade toaletter finns direkt till höger i garderobshallen. Vid Stenhammarsalen finns toaletter på båda sidor om ingången till konsertsalen. Där finns också anpassad toalett.

Kontakt

Mats Kjelbye, producent
mats.kjelbye@gso.se

Ordlista

Dirigent

Står framför orkestern och leder den. Är den som bestämmer hur musiken spelas och visar både takten och känslan. På engelska heter det "conductor".

Stämton

En ton som oboisten tar så att alla kan stämma (justera) sina instrument. Det ska vara tonen A. När alla spelar tonen precis likadant låter det rent.

Flygel

Ett jättepiano fast på längden. På engelska heter det "grand piano".

Frack

Den kostym med lång rock som musikerna bär vid klassiska konserter. Männen har oftast frack. Kvinnor kan också ha frack, men de brukar välja klänning, kjol eller tjugiga byxor istället. Ibland har orkestern vanliga svarta kläder allihop.

Repetition

Inför varje konsert övar musikerna och tränar på sitt instrument för att musiken ska låta så bra som möjligt. Det kallas för att repetera.

Kompositör/tonsättare

Den som skriver musiken.

Noter

Musikens skriftspråk. När man lärt sig läsa noter är det nästan lika lätt som att läsa bokstäver.

Partitur

Ett häfte eller en sida med noter. Dirigentens partitur har jättemånga rader med noter för alla olika instrument.

Ackord

En samling toner som klingar fint tillsammans. Om det låter ljust och glatt, kallas det för ett durackord, och om det låter lite sorgsnare är det ett mollackord. Till exempel "Vem kan segla förutan vind" är i moll, medan "Blinka lilla stjärna" går i dur.

Solist

En person som spelar ensam. Det kallas att spela solo.

Klassisk musik

Musik som skrivits med noter och för akustiska instrument i västvärlden från och med 1400-talet. För musik från 1900-talet och framåt används ofta ordet konstmusik.

Konsertmästare

Violinisten som sitter allra längst fram till vänster om dirigenten. Hen fungerar som en länk mellan dirigent och orkester. Alla violinisterna försöker spela precis som konsertmästaren.

Symfoni

Ett stycke musik för orkester indelat i olika delar. Delarna kallas för satser. En symfoni kan vara lång, ofta 30-60 minuter.

Podiet

Scenen som musikerna sitter på.

Extranummer

Efter en konsert kan den som spelat solo, eller hela orkestern, bjuda på ännu mer musik. Särskilt om de får mycket applåder!

Romantisk musik

Musik från 1800-talet, ofta med mycket känslor. Härifrån kommer mycket musik för symfoniorkester, till exempel av Beethoven och Schumann.

Symfoniorkester

En orkester med mer än 50 musiker som består av stråkinstrument, blåsinstrument, slagverk, 1-2 harpor och oftast ett piano.

Bleckblåsinstrument (brass)

Alla blåsinstrument som blänker; trombon, tuba, olika trumpeter

Slagverk

Instrument man slår på med pinnar eller händerna: trummor, rör, cymbaler, klockor... Det finns över 500 olika!

Träblåsinstrument

Klarinett, oboe, fagott och olika flöjter

Orgel

Stora salen har en jättestor orgel inbyggd bakom scenväggen. Spelbordet kan ställas fram på scengolvet när orgeln behövs. De tjockaste orgelpiporna sträcker sig under sittplatserna. Du kan känna dem vibrera.

Prata om klassisk musik

- Vad betyder klassisk?
- Vad betyder symfoniorkester?
- Vad är skillnaden mellan klassisk konsert, opera, teater och musikal?
- Vad finns det för erfarenheter i klassen?
- Har någon spelat ett klassiskt instrument – vilket?
- Vad har eleverna för förväntningar/farhågor inför besöket?
- Är det viktigt att förstå?

Prata efteråt

Gå gärna en runda i klassen så att alla kan bidra med konkreta minnen

- När började föreställningen, tycker du?
- Hur såg rummet ut? Vad fanns i rummet?
- Beskriva – tolka – associera:
- Vad hände på scen?
- Hur lät musiken?
- Vad fick du för känslor?
- Fanns det någon bit du kände igen?
- Vilka personer/karaktärer fanns med i föreställningen?
- Fanns det någon roll du kände igen dig i?
- Fanns det någon händelse som du kände igen dig i?
- Vilka könsnormer fanns? Diskutera.
- Vilka klassnormer fanns? Vad hände med dem?

Källa: Backa Teater; Den här samtalsmodellen tar sitt avstamp i En väv av tecken (Riksteatern) och Prata scenkonst av Anna Berg för Regionteater Väst.

Klassiker och aktualitet

- Vad gör att viss musik överlever sin egen historiska kontext?
- Förändras verket – eller vår tolkning av det – när samhället förändras?
- Kan äldre musik hjälpa oss att förstå moderna samhällsproblem?
- Kan äldre musik få ny betydelse – finns det exempel (t ex film och reklam)?

Skapa själv

- Skriv en egen dikt om din gata, om en vän
- Intervjua varandra
- Rita det du minns av föreställningen
- Bygg / måla tillsammans
- Hur skulle musiken om dig själv låta?
- Prova ett instrument – vilka finns där du är?

Fördjupning

Lärrarhandledning Musikboken (Kung. Musik. Ak /Gidlunds 2024)

Fakta om konserten | Tillsammans i rymden

Med stjärnhimlen som fond och orgeln som vår navigatör beger vi oss ut i rymden. Men vi är ju inte ensamma. Tillsammans med spännande instrument ger vi oss av. Vi får höra berömd rymdmusik. Med röster ur vetenskap, poesi och skapelseberättelser kommer vår resa att klinga långt ut till universums yttre gräns.

Medverkande

Claes Gunnarsson cello

Philip Foster horn

Angelina Virta Mangsm, Michael Andersson slagverk

Hans Davidsson, Tommy Jonsson orgel, piano

Jonas Francke-Blom theremin, bas

Vasaskolans Unga Röster

Uppåt. Vi kastas ut

Ljuset ner, mörker. Bang.
Stjärnhimlen föds. Tumult.
Musiken börjar. Vi reser i
rymden. Sedan blir rymden
lugnare. Titta upp!
Vad ser du?

Rakt fram Vi ser varandra

Något skiftar. Musiken blir mer
mänsklig. Barnen ser att de sitter
bredvid någon. Konstigt att vi båda
finns, samtidigt? Lite luft, lite skratt,
vi påminns om att vi är människor
som tittar på rymden. Vi delar
fantasier och drömmar.

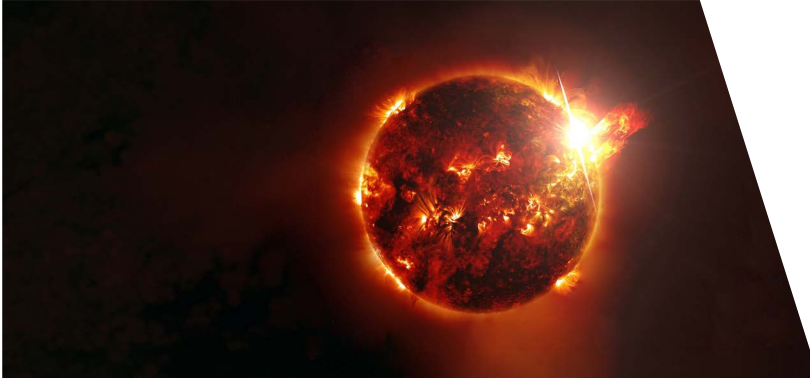
Nedåt Inåt Vi landar

Musiken mjuknar.
En enkel sång. Något litet.
Maskrosen, gräset,
det nära.

Nyckelord och begrepp från berättelsen

Solen

Vår närmsta stjärna. Solens diameter är mer än 100 gånger större än jordens. Den är så långt bort att det tar 8 minuter för ljuset att nå våra ögon. I somras var det solförmörkelse. Då låg månen i vägen mellan jorden och solen, så att ljusskivan doldes. Varje sekund omvandlas cirka fyra miljoner ton av solens materia till energi.*

Voyager

Det finns två stycken rymdsonder som heter Voyager 1 och 2. De sköts upp 1977 och färdas fortfarande bort från oss genom rymden. De befinner sig i den så kallade interstellära rymden i utkanten av vårt solsystem. De har fått med sig skivor av guld med ljudspår med musik. Till exempel Bach, Beethoven och Mozart.

Theremin

Ett elektroniskt instrument som låter lite spökligt och svajande. Det används i jazz och symfoni- orkestrar, men är ganska ovanligt. Det uppfanns för 100 år sedan av Leon Theremin.

*Källa: Naturhistoriska riksmuseet

Musiken

Gustav Holst Planeterna (1918)

Sats 1 och 2: Mars och Venus

Philip Glass Opening (1982)

Glass är en amerikansk kompositör som är omtyckt för sin enkla, melankoliska stil, ofta med upprepningar. Skivan Glassworks består av verk för piano, blås och stråkar och blev hans stora genombrott.

Eric Idle/John Du Prez Galaxy Song ur komedin Monty Python – The Meaning of Life (1983)

"Kom ihåg att du står på en planet som snurrar – Och roterar i 900 miles i timmen! Som kretsar – såvitt man vet – i 19 miles i sekunden – runt en sol som är källan till all vår kraft!"

Claude Debussy Clair de lune (1905)

Populärt pianostycke som blev den franske kompositörens mest kända verk.

Laleh Pourkarim En stund på jorden (2013)

Möt upphovspersonen: Gustav Holst

Gustav Holst föddes 1874 och blev en av Englands mest kända kompositörer. Holst var intresserad av nya idéer, som meditation och alternativ religion. Holst tyckte om de grekiska sagorna och de figurer som gett planeterna sina namn. Men han trodde också att planeterna påverkade oss människor och våra personligheter. Musiken till Planeterna började han skriva 1914, och stycket framfördes första gången i London 1918. Han var orolig att publiken skulle tycka den var för modern. Men den blev genast en hit.

Satser:

Mars · Venus · Mercurius · Jupiter · Saturnus · Uranus · Neptunus

Mars var den romerske krigsguden. Vi hör musik som låter som marscherande soldater, med ihållande trumslag som blir starkare och starkare. Ackorden är dissonanta – de låter nästan lite skevt. Takten är också ojämn, den kallas 5/4-takt. Orgeln bidrar med sin kraftfulla klang till det våldsamma ljudlandskapet. Hör du att Mars låter som Star Wars? Filmkompositören John Williams var väldigt inspirerad av Holst.

Venus förknippas med fred och kärlek. Här är musiken mer stilla och harmonisk. Den blir extra vacker med hjälp av klangerna från klockspel och harpor.

Vi som jobbat med konserten

Musiker ur Göteborgs Symfoniker

Elever från Vasaskolan

Mats Kjelbye manus

Jan Forsberg fotoprojektioner

Kasper Wolf Stouenborg projektion

Anders Haraldsson 3D-animationer (på Vi som gjort ...)

Benedikta Norrback körledare

Jenny Svensson textmaterial

Magdalena Nilsson grafisk design

Foto: NASA public domain,

Adobe Stock Photo

Illustration: Sofia Scheutz

Göteborgs Konserthus

Götaplatsen. Biljetter: 031-726 53 00 gso.se

En del av **VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN**

Huvudpartners Volvo, Göteborgs-Posten och Stenastiftelsen